

# KARTA MODUŁU KSZTAŁCENIA DLA NABORU 2018/2019

## Informacje ogólne

**1 Nazwa modułu kształcenia**

**TURYSTYKA I REKREACJA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ**

**2 Nazwa jednostki prowadzącej moduł**

Wydział Nauk o Zdrowiu  
Zakład Fizjoterapii

**3 Kod modułu (wypełnia koordynator ECTS)**

**4 Grupa treści kształcenia kierunkowego**

**5 Typ modułu przedmiot do wyboru**

**6 Poziom studiów jednolite studia magisterskie**

**7 Liczba punktów ECTS**  
1

**8 Poziom przedmiotu podstawowy**

**9 Rok studiów, semestr Rok V, sem. 9**

**10 Liczba godzin w semestrze**

**11 Liczba godzin w tygodniu**

| wyk.               | ćw. | lab. | sem. | zp | wyk. | ćw. | lab. | sem. | zp |  |
|--------------------|-----|------|------|----|------|-----|------|------|----|--|
| studia stacjonarne |     |      |      |    | 30   | 2   |      |      |    |  |

**12 Język wykładowy:** język polski

**13 Wykładowca (wykładowcy)** Agata Pocztarska-Głós, dr n. o zdr.

## Informacje szczegółowe

### 14 Wymagania wstępne

1. Podstawowa wiedza z zakresu fizjologii, fizjologii wysiłku fizycznego, patofizjologii, genetyki (chorób genetycznych), umożliwiająca dostosowanie odpowiednich form ruchu dla osób z różnym rodzajem niepełnosprawności.
2. Podstawowa znajomość zagadnień oraz umiejętności, związanych z prowadzeniem zajęć ruchowych. Wiedza z obszaru kształcenia ruchowego i metodyki nauczania ruchu (m.in. doboru grup, form realizacji zajęć rekreacyjnych, metod pracy z grupą).

### 15 Cele przedmiotu

- C1 W zakresie wiedzy – zapoznanie studentów z istotą i problematyką uczestnictwa osób z różnego rodzaju niepełnosprawnością oraz grup o specjalnych potrzebach w formach turystyki i rekreacji. Zapoznanie ze specyfiką zajęć rekreacyjno-sportowych, jako formą rehabilitacji ruchowej osób niepełnosprawnych oraz jako środka przeciwdziałającego patologicznemu starzeniu się w przypadku ludzi w starszym wieku. Zapoznanie z zasadami organizacji imprez turystycznych skierowanych do osób z konkretnym rodzajem niepełnosprawności. Przygotowanie merytoryczno-metodyczne studentów do prowadzenia zajęć sportowo-rekreacyjnych z uwzględnieniem doboru obciążeń wysiłkowych osobom niepełnosprawnym z różnymi dysfunkcjami.
- C2 W zakresie umiejętności – kształtowanie umiejętności doboru różnych form aktywności rekreacyjno-sportowych z uwzględnieniem warunków środowiskowych i klimatycznych osobom niepełnosprawnym oraz programowania aktywności w rehabilitacji kompleksowej i podtrzymaniu sprawności osób z różnymi dysfunkcjami. Przygotowywanie studentów do tworzenia i realizacji projektów w ramach aktywności rekreacyjno-sportowych osób niepełnosprawnych, rozwijających wśród studentów kreatywność, umiejętność pracy (działania) w zespole, korzystania z dostępnych technik informacyjnych. Przygotowanie studentów do formułowania i wygłaszania opinii związanych z turystyką i rekreacją osób niepełnosprawnych oraz wykorzystania tej wiedzy i umiejętności w przyszłej pracy zawodowej.
- C3 W zakresie kompetencji społecznych – propagowanie zdrowego stylu życia i troski o własną sprawność fizyczną niezbędną w zawodzie fizjoterapeuty oraz wyszukiwanie różnych rozwiązań w pracy z osobami niepełnosprawnymi poprzez np. specjalistyczne szkolenia. Mając na uwadze fakt, że wiedza i umiejętności ulegają dezaktualizacji, student wykazuje chęć i potrzebę ustawicznego kształcenia się i podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

### 16 Efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych

| nr   | student, który zaliczył przedmiot, potrafi:                                                                                                                                                            | odniesienie do celów przedmiotu |
|------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| EK01 | Omówić/opisać specyfikę zajęć rekreacyjno-sportowych i wyjazdów turystycznych, skierowanych do osób niepełnosprawnych i o specjalnych potrzebach. Posiada wiedzę merytoryczno-metodyczną do planowania | C1                              |

|      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |            |
|------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
|      | wysiłku fizycznego osobom niepełnosprawnym z różnymi dysfunkcjami oraz tym, których niepełnosprawność wynika z ograniczeń w obrębie narządu ruchu postępujących w wyniku procesu starzenia się organizmu.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |            |
| EK02 | Stworzyć i zrealizować autorski projekt w ramach aktywności rekreacyjno-sportowej dla osób z różnego rodzaju niepełnosprawnością, zgodnie z potrzebami, możliwościami psychofizycznymi oraz barierami osób niepełnosprawnych w tym również ludzi o specjalnych potrzebach oraz osób starszych. W trakcie jego tworzenia uwzględnić specyfikę aktywności ruchowej w doborze różnych form zajęć rekreacyjno-sportowych, wykorzystując strategie adaptacji i modyfikacji aktywności ruchowej. Natomiast podczas jego realizacji kieruje się wytycznymi prowadzenia zajęć rekreacyjno-ruchowych z osobami niepełnosprawnymi. | C1, C2     |
| EK03 | Wyszukiwać różne rozwiązania problemów podejmowanych w ramach opracowywania i prowadzenia zajęć o charakterze rekreacyjnym z udziałem osób niepełnosprawnych, wykazując inicjatywę i kreatywność w działaniu. Znając ograniczenia fizyczne osób niepełnosprawnych oraz ich specjalne potrzeby, wykazuje empatyczny stosunek do podopiecznych i dbając o własną sprawność fizyczną stara się być przykładem, jednocześnie motywując do uczestnictwa w turystyce i rekreacji.                                                                                                                                              | C1, C2, C3 |

## 17 Treści programowe

|           | forma zajęć – zajęcia praktyczne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | liczba godzin S | odniesienie do efektów kształcenia dla przedmiotu |
|-----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|---------------------------------------------------|
| Semestr 9 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                 |                                                   |
| 1         | Wprowadzenie do przedmiotu: zapoznanie z kartą przedmiotu i wymaganiami związanymi z realizacją i zaliczeniem przedmiotu.<br>Omówienie organizacji zajęć i literatury.<br>Podstawowe definicje i pojęcia związane z niepełnosprawnością. Rodzaje niepełnosprawności oraz charakterystyka grup niepełnosprawności.                                                                                               | 2               | EK01                                              |
| 2         | Podstawowe przepisy i akty prawne regulujące funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w Polsce. Polityka państwa i UE wobec osób niepełnosprawnych. Polski system opieki nad osobami niepełnosprawnymi - organizacje i instytucje promujące i rozwijające turystykę osób niepełnosprawnych.<br>PFRON - jako przykład organizacji działającej na rzecz osób niepełnosprawnych w Polsce (programy i dofinansowania). | 2               | EK01                                              |
| 3         | Potrzeby i możliwości aktywności ruchowej osób niepełnosprawnych i ludzi o specjalnych potrzebach. Specyfika aktywności fizycznej osób z różnymi dysfunkcjami i osób starszych. Formy spędzania czasu wolnego osób niepełnosprawnych i różne sposoby integracji.                                                                                                                                                | 2               | EK01, EK03                                        |
| 4         | Rola turystyki i rekreacji w życiu, rewalidacji i edukacji osób niepełnosprawnych, ludzi o specjalnych potrzebach oraz osób starszych (w ujęciu społecznym, psychologicznym i leczniczym). Integracyjna rola rekreacji ruchowej - usługi rekreacyjne dla osób niepełnosprawnych.                                                                                                                                | 2               | EK01, EK03                                        |
| 5         | Turystyki i rekreacja ruchowa jako istotny czynnik rehabilitacji. Cele, motywy i bariery                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 2               | EK01, EK03                                        |

|       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |    |                  |
|-------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|------------------|
|       | uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turystyce i rekreacji. Sposoby niwelowania występujących barier.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |    |                  |
| 6-10  | <p>Specyfika turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych z poszczególnymi dysfunkcjami. Adaptacje i modyfikacje ćwiczeń, gier i zabaw na potrzeby różnych rodzajów niepełnosprawności</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Formy aktywności turystycznej i rekreacyjnej osób z dysfunkcją układu ruchu.</li> <li>• Formy aktywności turystycznej i rekreacyjnej osób z uszkodzeniem narządu wzroku.</li> <li>• Formy aktywności turystycznej i rekreacyjnej osób z uszkodzeniem narządu słuchu.</li> <li>• Formy aktywności turystycznej i rekreacyjnej osób z wybranymi chorobami genetycznymi.</li> <li>• Formy aktywności turystycznej i rekreacyjnej osób z chorobami cywilizacyjnymi.</li> <li>• Formy aktywności turystycznej i rekreacyjnej osób starszych.</li> </ul> | 10 | EK01, EK03       |
| 11    | Warunki uprawiania turystyki i rekreacji przez osoby niepełnosprawne. Wytyczne prowadzenia zajęć ruchowych z osobami niepełnosprawnymi oraz kompetencje fizjoterapeuty potrzebne do organizacji zajęć rekreacyjnych z osobami o specjalnych potrzebach. Podstawowe zasady planowania (programowanie i organizacja) imprez sportowo-rekreacyjnych osób niepełnosprawnych. Metodyka prowadzenia imprez turystyczno-krajoznawczych z udziałem osób niepełnosprawnych (organizacja imprezy turystyczno-krajoznawczej z udziałem osób niepełnosprawnych). Zasady prowadzenie działalności turystyczno-rekreacyjnej z osobami niepełnosprawnym.                                                                                                                                              | 2  | EK01, EK03       |
| 12    | <p>Projekty i inicjatywy skierowane do osób niepełnosprawnych.</p> <p>Oferta turystyczna skierowana do poszczególnych grup osób niepełnosprawnych.</p> <p>Programowanie imprez turystyczno-krajoznawczych z udziałem osób niepełnosprawnych.</p> <p>Przestrzeń bez barier, zagospodarowanie turystyczne i dostępność transportu dla osób z niepełnosprawnością.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 2  | EK01, EK03       |
| 13    | Projekty i inicjatywy skierowane do osób niepełnosprawnych. Integracja środowiskowa - Igrzyska paraolimpijskie i Olimpiady specjalne.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 2  | EK01, EK03       |
| 14-15 | Samodzielne przygotowanie konspektu i prowadzenie zajęć rekreacyjnych dla grupy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 4  | EK01, EK02, EK03 |

|                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| osób z konkretnym rodzajem niepełnosprawności (konspekt zmodyfikowanych: ćwiczeń, gier lub zabaw ruchowych przeznaczonej dla osób z ograniczeniami ruchowymi). Praca w zespołach dwuosobowych. |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |    |
| suma godzin                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 30 |
| 18 Narzędzia/metody dydaktyczne                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |    |
| 1.                                                                                                                                                                                             | Prezentacje multimedialne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |    |
| 2.                                                                                                                                                                                             | Filmy dydaktyczne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |    |
| 3.                                                                                                                                                                                             | Analiza ofert turystycznych i rekreacyjnych skierowanych do poszczególnych grup osób niepełnosprawnych                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |    |
| 4.                                                                                                                                                                                             | Pokaz, objaśnienie, instruowanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |    |
| 5.                                                                                                                                                                                             | Studiowanie literatury przedmiotu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |    |
| 6.                                                                                                                                                                                             | Praca w parach i zespole                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |    |
| 19 Sposoby oceny (F – formująca, P – podsumowująca)                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |    |
| F1.                                                                                                                                                                                            | Obecność na zajęciach i odpowiedni ubiór – strój sportowy i obuwie sportowe.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |    |
| F2.                                                                                                                                                                                            | Ocena aktywności studenta na zajęciach.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |    |
| P2.                                                                                                                                                                                            | Zaliczenie końcowe, praktyczne - ocena prowadzenia przez studentów zajęć rekreacyjnych na podstawie przygotowanego konspektu.                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |    |
| 20 Obciążenie pracą studenta                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |    |
| forma aktywności                                                                                                                                                                               | średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |    |
|                                                                                                                                                                                                | S                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |    |
| Godziny kontaktowe z nauczycielem                                                                                                                                                              | 30                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |    |
| Konsultacje                                                                                                                                                                                    | 2                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |    |
| Przygotowanie konspektu zajęć rekreacyjnych i przygotowanie się do prowadzenia tych zajęć.                                                                                                     | 8                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |    |
| SUMA                                                                                                                                                                                           | 40                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |    |
| SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU                                                                                                                                                  | 1                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |    |
| 21 Literatura podstawowa i uzupełniająca                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |    |
| Literatura podstawowa:                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |    |
| 1.                                                                                                                                                                                             | Kaganek K.: Turystyka osób niepełnosprawnych w aspekcie wybranych uwarunkowań, EAS, Kraków 2009.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |    |
| 2.                                                                                                                                                                                             | Łobożewicz T. (red.): Turystyka i rekreacja ludzi niepełnosprawnych, Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Warszawie, Warszawa 2000.                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |    |
| 3.                                                                                                                                                                                             | Molik B. (red.): Zespołowe gry sportowe dla osób niepełnosprawnych. Osoby z dysfunkcją narządu ruchu, niepełnosprawne intelektualnie, niewidome i słabo słyszące. Wydawnictwa Dydaktyczne, AWF Warszawa 2009.                                                                                                                                                                                                                      |    |
| Literatura uzupełniająca:                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |    |
| 1.                                                                                                                                                                                             | Kosmol A.: Sprawność i aktywność fizyczna osób niewidomych. Wyniki badań i zastosowania praktyczne. AWF, Warszawa 2010.                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |    |
| 2.                                                                                                                                                                                             | Stasiak A., Grabowski J., Milewska M.: Vademecum organizatora turystyki osób niepełnosprawnych, Wydawnictwo WSTH Łódź, 2008.                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |    |
| 3.                                                                                                                                                                                             | Wybrane artykuły z rekomendowanych wydawnictw tematycznych (czasopisma, materiały zjazdowe, bazy danych bibliotecznych).                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |    |
| 22 Kryteria oceny *                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |    |
| EK01 – EK03                                                                                                                                                                                    | Kryteria oceny:<br>bdb – konspekt zajęć rekreacyjnych przygotowany adekwatnie do wybranego rodzaju niepełnosprawności ćwiczących. Szczegółowe sprecyzowanie celów realizacji zajęć. Właściwy dobór form aktywności rekreacyjnych, prawidłowe dozowanie obciążeń wysiłkowych oraz adaptacja i modyfikacja ćwiczeń, gier i zabaw pod kątem potrzeb i możliwości psychofizycznych ćwiczących. Zajęcia prowadzone zgodnie z wytycznymi |    |

prowadzenia zajęć rekreacyjnych z osobami niepełnosprawnymi w oparciu o przygotowany konspekt. Zaangażowanie prowadzącego w prowadzenie zajęć tj.: dokładny pokaz i objaśnienie proponowanych ćwiczeń, motywowanie do aktywnego uczestnictwa, korygowanie ewentualnych błędów podczas wykonywania zadań ruchowych.

db – konspekt zajęć rekreacyjnych zawiera nieliczne błędy metodyczne i merytoryczne wymagające korekty. Dobra znajomość specyfiki wybranego rodzaju niepełnosprawności stanowiącej temat konspektu. Cele zajęć ujęte zbyt ogólnie. Właściwy dobór form aktywności rekreacyjnej. Błędy w prowadzeniu zajęć np.: niezgodna z konspektem kolejność sugerowanych do wykonania ćwiczeń, zabaw; pominięcie niektórych z nich. Postawa prowadzącego właściwa ale nie wpływająca na zwiększenie motywacji ćwiczących do chętnego uczestnictwa w zajęciach

dost – cele zajęć i dobór form aktywności rekreacyjnych nie do końca zgodny z założeniami wynikającymi z tematu przygotowanego konspektu. Prowadzenie zajęć (układ, kolejność) odbiega od treści zamieszczonych w planie zajęć. Student wykazuje brak przygotowania lub/i znajomości konspektu. Lakoniczny sposób prowadzenia zajęć i stosunek do ćwiczących. Prowadzący niezbyt kontroluje grupę co wpływa na zaburzenie struktury, porządku i BHP prowadzonych zajęć.

ndst – konspekt zajęć rekreacyjnych przygotowany niezgodnie z założeniami dotyczącymi prowadzenia zajęć ruchowych dla osób niepełnosprawnych. Student wykazuje brak znajomości specyfiki wybranego rodzaju niepełnosprawności. Brak sprecyzowanego celu zajęć. Niewłaściwy dobór form aktywności rekreacyjnej, przekraczający możliwości fizyczne osób niepełnosprawnych. Brak przestrzegania zasad prowadzenia zajęć o charakterze rekreacyjnym z osobami niepełnosprawnymi. Nieznajomość treści opracowanego konspektu. Brak zaangażowania w prowadzenie zajęć.

### 23 Inne przydatne informacje o przedmiocie

1. Zajęcia odbywają się w sali dydaktycznej fitness ABNS w Białej Podlaskiej i na terenie przy uczelni. Jeśli sytuacja pandemiczna w związku z zakażeniem wirusem covid-19 pozwoli, wówczas ostatnie 2h zajęć będą realizowane na terenie ABNS dla osób niepełnosprawnych zrzeszonych w stowarzyszeniach lub uczęszczających do szkoły specjalnej w Białej Podlaskiej. Zajęcia będą zrealizowane w formie rekreacyjnej olimpiady specjalnej.
2. Zajęcia zgodnie z planem i rozkładem zajęć.
3. Konsultacje – zgodnie z grafiką konsultacji prowadzącej przedmiot.

\*do decyzji koordynatora

Tabela podsumowująca

| Efekt kształcenia | Odniesienie danego efektu do efektów kierunkowych                                                                                           | Cele przedmiotu | Treści programowe | Narzędzia/metody dydaktyczne | Sposób oceny |
|-------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|-------------------|------------------------------|--------------|
| EK01              | K_W01; K_W02; K_W03;<br>K_W07; K_W08; K_W11;<br>K_W14; K_U01; K_U03;<br>K_U04; K_U09; K_U11;<br>K_U23; K_K02; K_K03;<br>K_K05; K_K09; K_K10 | C1              | L1-L15            | 1, 2, 3, 5                   | F1, F2, P1   |
| EK02              | K_W01; K_W02; K_W03;<br>K_W07; K_W08; K_W11;<br>K_W14; K_U01; K_U03;<br>K_U04; K_U09; K_U11;<br>K_U23; K_K02; K_K03;<br>K_K05; K_K09; K_K10 | C1, C2          | L14-L15           | 1, 2, 3, 4, 5, 6             | F1, F2, P1   |
| EK03              | K_W01; K_W02; K_W03;<br>K_W07; K_W08; K_W11;<br>K_W14; K_U01; K_U03;<br>K_U04; K_U09; K_U11;<br>K_U23; K_K02; K_K03;<br>K_K05; K_K09; K_K10 | C1, C2, C3      | L3-L15            | 1, 2, 3, 5                   | F1, F2, P1   |